

Jaarverslag 2006

Jaarverslag 2006

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99

INHOUD

Inhoud	Voorwoord	5
	Taak en samenstelling commissie	7
	Ontwikkelingen	9
	Overzicht afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	13
	Afgehandelde verzoeken om onderzoek	14
	In behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	19
Bijlagen	Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2006	26
	Overzichtskaart van de projecten in 2006	27

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de door de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) in 2006 afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek naar schade die belanghebbenden menen te hebben geleden door grondwateronttrekking. Ook in 2006 is weer gebleken dat door het werk van de commissie in veel gevallen juridische procedures konden worden voorkomen.

Bij de door de commissie opgestelde adviezen gaat het, naast landbouwschade - in toenemend mate - om schade aan gebouwen door verzakkingen. Een algemeen probleem bij een schadebepaling is het vaststellen in welke mate de verlaging van het grondwater een gevolg is van actieve grondwateronttrekking dan wel een gevolg is van diverse al dan niet evengoed te definiëren andere factoren (klimaat, achtergrondverdroging, waterbeheersingwerken).

De commissie is zich bewust van het feit dat er - meer nog dan vroeger - behoefte is aan duidelijkheid over haar werkwijze. De bemiddelende rol, die zij heeft door het uitbrengen van een advies gebaseerd op deskundigheid en onafhankelijkheid, brengt met zich mee dat zij haar werk in een zekere 'beslotenheid' doet. Dat neemt niet weg dat deze werkwijze volstrekt transparant moet zijn. Dat is de reden dat een begin gemaakt is met het maken van een kwaliteitshandboek waarin protocollen en werkwijzen zijn vastgelegd. Het meer naar buiten treden door hierover informatie te verstrekken vloeit hier uit voort.

Voorts is verder gegaan met het verbeteren van het methodisch werken. Genoemd kunnen worden het maken van een leidraad voor gebouwschade en het vergelijken en verbeteren van de tabellen die gebruikt worden bij het bepalen van landbouwschades.

Tenslotte heeft de commissie zich beraden over haar mogelijk toekomstige rol in het kader van de nieuwe Waterwet. Het begrip schade is in een artikel samengebracht en omvangrijker dan het schadebegrip ingevolge de thans vigerende Grondwaterwet. In verband hiermee is het afgelopen jaar overleg gevoerd met partijen die het bevoegd gezag gaan vormen voor onderdelen van de wet in het bijzonder de provincies en de waterschappen.

ir. A. Grijns, voorzitter

TAAK EN SAMENSTELLING COMMISSIE

De Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) is op grond van artikel 37, lid 2, van de Grondwaterwet (Gww), ingesteld door de colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies.

De commissie heeft als taak het behandelen van de in het kader van art. 37, van de Gww, bij Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie ingediende verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water in de bodem met als doel het onttrekken van water, krachtens een vergunning als bedoeld in artikel 14, van de grondwaterwet. De commissie stelt een advies op aan partijen over de ondervanging of vergoeding van de schade dan wel over de overneming van de onroerende zaak in het geval zij een causaliteit heeft vastgesteld tussen de onttrekking en de schade. Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied.

Op 31 december 2006 bestaat de commissie en secretariaat uit:

Voorzitter:	ir. A. Grijns	Plv. lid: ir. C.J. de Lange
Plv. voorzitter:	mr. G.J.M.M. Tax	Plv. lid: mr. J.J. van Zanten Jut
Lid:	ir. J. Kruizinga	Plv. lid: ing. H.J. Everts
Secretaris:	ir. W.P.C. Zeeman	
Plv. secretaris:	ir. J.M.M. Straathof	
Medewerker:	G. Bakker	
Medewerkster:	ir. S. Klerks-Poppema	
Tijdelijk medewerkster:	ir. L.M.M. Veth (per 1 mei 2006)	

De commissie en het secretariaat vormen samen ook de Commissie Gebouwschade Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, afgekort CGAV. Waterschap Rivierenland en Oasen hebben een overeenkomst gesloten om verzoeken om vergoeding van schade aan gebouwen gemeenschappelijk te behandelen in het gebied waar deze partijen samen werkzaam zijn. Binnen dit gebied kan sprake zijn van een samenloop van invloeden van enerzijds door het Waterschap geïnitieerde dijkversterkingen, peilaanpassingen en peilverlagingen en weg(re)constructies en anderzijds door het waterbedrijf geïnitieerde grondwateronttrekkingen.

ONTWIKKELINGEN

Maatschappelijke ontwikkelingen

Buiten de commissie vinden ontwikkelingen plaats, die het werkveld van de commissie raken en waarvoor zij voortdurend oog houdt. Dit zijn ontwikkelingen op gebied van waterbeleid en -beheer, ook wel als watermanagement aangeduid.

Er tekenen zich belangrijke ontwikkelingen af, zowel op gebied van waterkwantiteit als -kwaliteit, grond- als oppervlaktewater.

Lag in de tweede helft van de vorige eeuw de nadruk op het beheersen van het water onder meer ten behoeve van de veiligheid, maar ook door te voorzien in versnelde afvoer van water in verband met wateroverlast ten behoeve van vooral de landbouw en het ongebreideld winnen van grondwater voor drinkwater en industriële doeleinden; thans ligt meer de nadruk op het beheren van water. Het vasthouden en bergen van water en zelfs het verhogen van waterstanden zijn maatregelen die passen in een beter waterbeheer. Toch komt het ook nog voor dat op kleine schaal peilen verlaagd worden, bijvoorbeeld in de veengebieden om de landbouwkundige functie te kunnen uitoefenen. Echter, "Functie volgt peil" wordt daarbij het nieuwe leidmotief. Ook de wijze van (drink)waterwinning is aan verandering onderhevig door het toepassen van andere technieken.

Daarnaast is in de afgelopen decennia de aandacht voor waterkwaliteit toegenomen. Was er in de eerste helft vorige eeuw sprake van steeds verder verslechterende waterkwaliteit, sinds de jaren '70 is er in ons land beleid ingezet om dit proces een halt tot te roepen (Wet Verontreiniging Oppervlaktewater, 1974). Rond de eeuwwisseling is dit gevolgd door een Europese beleidsimpuls (Kader Richtlijn Water, 2000). De implementatie is nu in volle gang.

De CDG volgt al deze ontwikkelingen op de voet ten einde voorbereid te zijn op de nabije toekomst. Was in de aanvang van de CDG de hoofdzaak van het werk gericht op het behandelen van landbouwschade, meer en meer zien we een toenemende aandacht voor kwesties die met schade aan funderingen en gebouwen te maken hebben. Gelijktijdig verplaatst zich het werkterrein van de CDG van het landelijk gebied ook naar de bebouwde omgeving.

De nieuwe Waterwet

We zien meer en meer aandacht voor de interne samenhang binnen het waterbeheer. Daarmee doelt men op het samenspel van waterkwantiteit en -kwaliteit en dat van oppervlakte- en grondwater.

Bovendien is niet onbelangrijk te wijzen op het groeiend besef van het belang van de relatie tussen de beleidsvelden Ruimtelijke Ordening en Water (Nota Ruimte, watertoets).

Naast de Kader Richtlijn Water is het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) in 2003 een belangrijke bestuurlijke mijlpaal die kenmerkend is voor deze ontwikkeling. Recent zijn deze gevolgd door uitwerkingen in de wetgeving (Wet Ruimtelijk Ordening, Wijziging Waterschapswet, Waterwet, Wet wijzigingen gemeentelijke watertaken).

Daarnaast hebben we daarbij te maken met een veranderende rol van de overheid. Deze uit zich niet alleen in de zich wijzigende verhoudingen tussen de overheden onderling, maar veeleer nog in de relatie naar de burger; de faciliterende overheid is thans het credo, die met minder regels voor burgers en bedrijven stelt.

De nieuwe wet is een neerslag van al deze trends. De parlementaire behandeling van de nieuwe Waterwet is in het najaar gestart. De commissie volgt

deze op de voet en houdt voeling met de huidige opdrachtgevers, de provincies. Van belang is voor de commissie of de nieuwe wet zal moeten of kunnen leiden tot wijziging in haar positie, werkveld en werkwijze. Op die wijze is zij tijdig en goed geïnformeerd en voorbereid voor de toekomstige jaren.

Watervisie DLG

Vanwege de nauwe band met het functioneren van de CDG is ook relevant te vermelden dat de Dienst Landelijk Gebied (DLG), waar het secretariaat van de CDG is ondergebracht, onlangs een eigen watervisie heeft uitgebracht. Deze beschrijft “haar positie op de waterkaart van Nederland” en “water op de DLG -kaart”. Dienst Landelijk Gebied stelt daarin dat de wateropgave in Nederland het beste kan worden tegemoet getreden door deze op gebiedsniveau te combineren met andere beleidsopgaven. Daar ligt tevens de kracht van Dienst Landelijk Gebied vanuit haar verschillende rollen en interdisciplinaire aanpak. Dienst Landelijk Gebied is begonnen deze visie uit te dragen en te implementeren.

Kwaliteitsbeleid

In het afgelopen verslagjaar is verder gewerkt aan de eerste hoofdstukken van het Handboek kwaliteitszorg bij CDG. Die gaan onder meer over deskundigheid, uniformiteit, onafhankelijkheid, de organisatie en verantwoordelijkheden en tenslotte de borging van de kwaliteit van de adviezen. Naar verwachting zal in het volgend verslagjaar de eerste versie worden vastgesteld en desgevraagd beschikbaar worden gesteld. Op grond van praktijk ervaring en afhankelijk van ontwikkelingen op het gebied van kennis of wetgeving zal het steeds worden geactualiseerd.

Kennis

Voor de CDG zijn er diverse relevante kennisontwikkelingen. Genoemd kunnen worden de landelijke uniformering van het hydrologisch model-instrumentarium, de uitbreiding en de verbetering van de toegankelijkheid van hydrologische databases en de sterke toename van het gebruik van GIS-bestanden. Deze databases en GIS worden standaard ingezet bij hydrologische modellering en bepaling van diverse soorten schade die het gevolg zijn van ingrepen in de hydrologie en maken inmiddels een onmisbaar deel uit van het instrumentarium van het secretariaat van de commissie. Een andere kennisontwikkeling leidde tot verbetering van de inzichten en methoden voor het bepalen van schades aan houten paalfunderingen als gevolg van droogstand (schadecommissie Waterschap Fryslân).

HELP – 2006

Ook de uitbreiding van de “HELP-tabel” is het gevolg van voortgaande kennisontwikkeling. Deze HELP-tabellen zijn oorspronkelijk ontwikkeld als onderdeel van het evaluatiesysteem van landinrichtingsplannen en spelen nu een belangrijke rol bij het opstellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) door de waterschappen. In opdracht van LNV heeft Alterra een internettool ontwikkeld om de HELP-2005-tabellen ook buiten een GIS-omgeving te kunnen raadplegen (<http://help200x.alterra.nl/>).

Ten opzichte van 2005 zijn de HELP-tabellen als onderdeel van het Water-nood-instrumentarium verder uitgebreid. Zo zijn alle in de HELP-tabellen oorspronkelijk lege kolommen – die betroffen steeds niet voor de hand liggende combinaties van gewas en bodem/grondwaterstanden – alsnog met

opbrengstdepressies gevuld. Verder is, voor graslandbedrijven op basis van representatieve bedrijfsmodellen in zand- en veengebieden, nagegaan wat de relatie is tussen procentuele en geldelijke opbrengstderving.

Voor het berekenen van de opbrengstderving maakt de commissie gebruik van de zogenaamde TCGB-tabel. Er is een aanvang gemaakt met het vergelijken van de met de TCGB- en de met de HELP-tabel berekende opbrengstderving.

Overleg met partijen

De laatste decennia kenmerken zich ondermeer door een toenemende mondigheid van de burger. Deze heeft geleid tot een versterkt claimgedrag bij (vermoedens van) schade als gevolg van handelen van overheid en bedrijven. Dit zou enerzijds tot een toename van het aantal CDG-verzoeken kunnen betekenen. Anderzijds kan de intensiteit van de inhoudelijke discussies met partijen hiermee toenemen.

De afgelopen jaren is de commissie steeds vaker verzocht door één of meer partijen om meer betrokken te worden bij de tot stand koming van de adviezen. De commissie heeft zich op die trend beraden, een beleidslijn uitgezet en deze in een notitie vastgelegd. Binnen de gegeven wettelijke voorschriften en mogelijkheden is het de intentie van de commissie te streven naar maximale openheid en transparantie. Daarbij hecht de commissie aan onafhankelijkheid, objectiviteit en procedurele zorgvuldigheid. De notitie richt zich op het overleg met partijen in een vroeg stadium. De status, de inhoud en de deelname aan dat vooroverleg staan beschreven. In voorkomende gevallen wordt de notitie aan partijen verstrekt.

In het kort betekent dit dat in het eerste stadium van onderzoek het secretariaat zonodig of desgewenst in overleg zal treden met belanghebbenden. Dit overleg is dan gericht op het vergaren van informatie en kennis van de locale situatie. Op die wijze wordt bereikt dat de beschrijving van de fysieke werkelijkheid zo goed, snel en efficiënt mogelijk wordt benaderd. De commissie neemt in dit stadium nog geen standpunt in.

Vervolgens treedt de fase in waarin de commissie zich op grond van de verzamelde gegevens en eventueel aanvullende berekeningen een oordeel vormt over de eventuele causaliteit en omvang van de schade. Deze fase wordt afgesloten met het advies, dat ter kennis wordt gebracht van de partijen. Daarna kunnen partijen zonodig bedenkingen inbrengen en vragen om een zitting. In dat geval is er weer contact tussen partijen en de commissie. Tot slot stelt de commissie zonodig het advies bij en zendt dat aan partijen.

Verstrekken opdrachten

In het kader van het onderzoek besteedt het secretariaat, dat is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied ten behoeve van de commissie regelmatig deelonderzoeken uit. De commissie heeft tot op heden zich daarbij altijd gericht naar de voorwaarden en richtlijnen van de opdrachtnemer.

Omdat steeds meer de behoefte werd gevoeld om aan de opdracht eigen voorwaarden te verbinden, is een document met voorwaarden tot het aangaan van een overeenkomst opgemaakt. Naast en voor zover deze "Voorwaarden tot het aangaan van een overeenkomst" van de commissie geen uitsluitel bieden, zijn de voorwaarden van Opdrachtnemer van toepassing. Voorts zijn, in geval de overeenkomst tot stand komt, voorwaarden opgesteld tot het leveren van digitale bestanden aan Opdrachtnemer.

Evaluatie bosschade

In 1999 ontving de commissie een 12-tal verzoeken om onderzoek naar bosschade. Voor de behandeling ervan beschikte de commissie niet over een adequaat instrumentarium. Eind 1999 heeft de commissie daarom de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapschade ingesteld. In mei 2000 heeft de werkgroep aan de commissie gerapporteerd. De gepresenteerde werkwijze is hypothetisch getoetst, alsmede in de praktijk aan de hand van een concrete schadezaak. Begin 2002 is het rapport door de commissie vastgesteld. In de jaren erna zijn de verzoeken om onderzoek naar bosschade per cluster in behandeling genomen. Het laatste cluster van 4 verzoeken is in het verslagjaar afgehandeld.

De vermindering van de houtbijgroei kwam als schade-element het meest significant naar voren. Of er wel of niet sprake is van enige vermindering van de houtbijgroei is afhankelijk van de diepte van het grondwater. In die gevallen waarin in de situatie zonder grondwateronttrekking het grondwater bijdraagt aan de vochtvoorziening kan de vermindering van de houtbijgroei 0,5 tot 1,0 m³ per ha per jaar bedragen. De berekening van schade op basis van alleen de vermindering van de houtbijgroei in combinatie met de houtprijs heeft geleid tot relatief als laag ervaren schadevergoedingen. Mogelijk is dit een reden dat de commissie naderhand geen nieuwe verzoeken om onderzoek meer heeft ontvangen.

Buitenland

Was er de laatste jaren regulier overleg met de Vlaamse overheidspartners ten behoeve van grensoverschrijdende schadekwesties, het afgelopen verslagjaar is op dat terrein weinig voortgang geboekt. Een belangrijke oorzaak is de reorganisatie van de Vlaamse overheden en daarmee gepaard gaande personele wisselingen.

Via de provinciale opdrachtgever is er kort informatief grensoverschrijdend contact geweest met Duitse instanties en betrokken partijen over verschillen in benadering van schadekwesties.

OVERZICHT AFGEHANDELDE EN IN BEHANDELING ZIJNDE VERZOeken OM ONDERZOEK

In de bijlage is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die de commissie in 2006 in behandeling heeft. Deze lijst bevat ook de projecten die zijn afgehandeld in 2006. De locaties van de betreffende projecten staan op een kaart aangegeven.

In 2006 had de CDG 28 projecten in behandeling, waarvan één project landbouw- en gebouwschade omvatte. Er zijn voor 4 nieuwe projecten verzoeken om advies ontvangen. 9 Projecten zijn afgehandeld in 2006 en worden in het volgende hoofdstuk toegelicht.

Voor een in behandeling zijnd project is daarnaast nog een verzoek van een nieuwe belanghebbende binnengekomen, het zogenaamde nagekomen verzoek. Dit is het geval geweest voor gebouwschade naar aanleiding van het bouwrijp maken van een bedrijventerrein.

Er zijn in 2006 geen hoorzittingen gehouden.

Type schade	Afgehandeld of in behandeling in 2006	In behandeling op 31 december 2005	Binnengekomen in 2006	Afgehandeld in 2006	In behandeling op 31 december 2006
Landbouw	14	11	3	3	11
Gebouw	8	7	1	1	7
Landb+Geb	1	1	-	1	-
Bos	4	4	-	4	-
Wateroverlast	1	1	-	-	1
Totaal	28	24	4	9	19

In het hoofdstuk in behandeling zijnde verzoeken komen, in het kort, in behandeling zijnde projecten aan de orde.

AFGEHANDELDE VERZOEKEN OM ONDERZOEK

De 9 projecten die in de verslagperiode zijn afgehandeld worden in dit hoofdstuk belicht.

DRENTHE

Emmen (03.004 - 16)

In juli 2005 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van een landbouwer naar de schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen te Emmen door een tweetal onttrekkers. Het betreft een nagekomen verzoek om onderzoek. In haar advies aan partijen komt de commissie tot de conclusie dat belanghebbende schade ondervindt met betrekking tot gewasopbrengst. Tegen dit advies zijn bedenkingen ingediend door één van de onttrekkers. De andere onttrekker en de landbouwer hebben geen bedenkingen ingediend, de procedure van de commissie tussen hen is afgerond.

De genoemde bedenkingen zijn eind december 2005 ontvangen. De basis van de bedenkingen vormt een onderzoek door Wageningen Universiteit (WU) in opdracht van de onttrekker en hebben betrekking op de berekening van de opbrengstdepressies met behulp van de TCGB-tabel. Op 1 mei 2006 zond de commissie haar reactie op de bedenkingen naar de betreffende partijen. Hierin komt zij tot de conclusie, dat de door WU onderzochte vlakken niet representatief zijn voor het gehele invloedsgebied veroorzaakt door de grondwateronttrekker en niet voor een vergelijking met de gehele TCGB-tabel. Het gesignaleerde verschil in opbrengstdepressies tussen de TCGB-tabel en SWAP/HELP-2005 is door de vlakkeuze sterk uitvergroot. De commissie ziet in het onderzoek door WU vooralsnog geen reden om bij haar berekeningen van de opbrengstdepressie af te wijken van de TCGB-tabel. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

GELDERLAND

Apeldoorn (Amersfoortseweg) (05.007)

Als gevolg van een grondwateronttrekking te Apeldoorn zouden de bos- en graslandpercelen van een landgoed droogteschade ondervinden. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van groei en vitaliteit van o.a. fijnspar en Amerikaanse eik en afname van natuurlijke verjonging. Op de weidegronden gaat het om verlaging van de grasproductiviteit. Alterra heeft ten behoeve van de CDG op het landgoed een bodemkundig-hydrologisch onderzoek uitgevoerd, waarbij de huidige grondwaterstand en bodemtype is bepaald. Daarnaast heeft Tauw in opdracht van Vitens Gelderland de verlaging als gevolg van de grondwateronttrekking berekend. Door de berekende verlaging te “plaatsen” op de huidige grondwaterstand wordt de grondwaterstand zonder grondwaterwinning verkregen. Met genoemde gegevens heeft de commissie voor zowel de bos- als graslandpercelen een schadeberekening uitgevoerd. Hieruit blijkt dat op de graslandpercelen schade is en wordt geleden als gevolg van de winning te Apeldoorn. De schade op de bospercelen is van een te verwaarlozen orde van grootte.

Beide partijen hebben bedenkingen tegen het advies van de commissie in-

gediend. Volgens de schadelijdende partij gaat de commissie voorbij aan de houtbijgroei-verlaging in relatie tot de verlaging van landschappelijke waarden resp. vermogenswaarden. Eveneens zou sprake zijn van een verslechterde situatie m.b.t. natuurlijke verjonging. De CDG heeft vastgesteld dat de houtbijgroei-vermindering op het gehele landgoed als gevolg van de winning verwaarloosbaar klein is. Voornaamste oorzaak hiervan is dat de grondwaterstand van nature (= onbeïnvloede situatie) zich op een dusdanige diepte bevindt, dat een verdere verlaging van de grondwaterstand geen noemenswaardige invloed meer heeft op de houtbijgroei. Er is volgens de commissie daardoor geen sprake van een noemenswaardige verlaging van landschappelijke waarden resp. vermogenswaarden.

De onttrekker is van mening dat het grondwatermodel, waarmee de verlaging van de grondwaterstand is berekend, niet geschikt is voor uitspraken op lokale schaal, omdat het een regionaal model is. De commissie heeft het model getoetst op bruikbaarheid en betrouwbaarheid. Naar de mening van de commissie wordt de werkelijkheid in voldoende mate benaderd door het gebruikte model. Voor dit schadegeval staat de inspanning voor het uitvoeren van een verfijning van het modelonderzoek, waarbij het nog maar zeer de vraag is of dit leidt tot andere uitkomsten, niet in verhouding tot de hoogte van de schade. Hierbij wordt nog opgemerkt dat de relevantie ervan alleen de graslandpercelen betreft. Immers de bospercelen kennen een hangwaterprofiel.

De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

Apeldoorn (Schalterberg) (05.008)

Als gevolg van een grondwateronttrekking te Apeldoorn zou het inkomen van een bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie en om ecologische schade (verdroging vennen). Verder is een oude drinkwaterput dieper aangelegd.

Medio 2006 heeft het secretariaat van de CDG telefonisch contact gehad met de eigenaresse van het landgoed. In dat gesprek heeft zij nadrukkelijk aangegeven af te zien van (verder) onderzoek door de commissie en wil haar verzoek om onderzoek niet meer gestand doen. Het verzoek om onderzoek is daartoe als ingetrokken beschouwd.

Oldebroek (Wezep)/Epe (05.009)

Als gevolg van grondwateronttrekkingen te Wezep en Epe zou het inkomen van een bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie. Van een vermindering van de houtproductie is sprake als in de situatie zonder grondwateronttrekkingen de grondwaterstand bijdraagt aan de vochtvoorziening van de bomen en dit in de situatie met grondwateronttrekkingen in verminderde mate of niet meer het geval is. De diepte waarbij de grondwaterstand niet meer bijdraagt aan de vochtvoorziening ligt in het algemeen op 175 cm beneden het maaiveld aan het begin van het groeiseizoen.

De commissie heeft aan de hand van enkele peilbuizen in de nabijheid van het landgoed de grondwaterstand voor het landgoed afgeleid. Daarnaast heeft Tauw in opdracht van Vitens Gelderland de verlaging als gevolg van de

grondwateronttrekking berekend. Met deze gegevens is de grondwaterstand in de situatie zonder grondwateronttrekkingen op het landgoed bepaald. Uit de peilbuizenanalyse volgt, dat de grondwaterstand aan het begin van het groeiseizoen vroeger op het landgoed (aanmerkelijk) dieper was dan 175 cm beneden maaiveld. Een verlaging van de grondwaterstand als gevolg van de winningen te Wezep en Epe heeft naar de mening van de commissie dan ook geen groeiverandering van bomen en andere vegetatie tot gevolg. Tegen dit advies zijn geen bedenkingen ontvangen. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

Rheden/Rozendaal (05.010)

Als gevolg van grondwateronttrekkingen te Rozendaal en Rheden zou het inkomen van het bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie en om landschappelijke schade (veel oude bomen dood, peil in vijver verlaagd).

Uit de door de commissie uitgevoerde peilbuizenanalyse volgt, dat de grondwaterstand aan het begin van het groeiseizoen zonder invloed van de winningen op het noordelijke deel het landgoed (aanmerkelijk) dieper was dan 175 cm beneden maaiveld. Een verlaging van de grondwaterstand als gevolg van de winningen heeft hier geen groeiverandering van bomen en andere vegetatie tot gevolg. In het midden en zuiden van het landgoed bedraagt de verlaging als gevolg van de winningen minder dan 10 cm, waarmee dit deel van het landgoed buiten het invloedsgebied van de onttrekkingen ligt.

De winningen te Rozendaal en Rheden hebben naar de mening van de commissie op het gehele landgoed geen groeiverandering van bomen en andere vegetatie tot gevolg. Door het ontbreken van deze relatie kan ook geen sprake zijn van een landschappelijke schade door genoemde waterwinningen. Tegen dit advies zijn geen bedenkingen ontvangen. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

ZUID-HOLLAND

Lexmond (08.010)

Een eigenaar van percelen grasland heeft verzocht om onderzoek door de commissie. Naar zijn mening ondervinden de percelen opbrengstschade als gevolg van grondwateronttrekking te Lexmond. Op 13 juli 2006 heeft de commissie advies uitgebracht inzake de opbrengstderving op betreffende graslandpercelen gelegen in de uiterwaarden nabij Lexmond. Uit onderzoek van de commissie is gebleken dat er opbrengstschade plaatsvindt als gevolg van een verlaagde grondwaterstand veroorzaakt door pompstation Lexmond. Omdat de bodem ter plaatse uit klei bestaat en klei niet in de TCGB tabel voorkomt, is voor de berekening van de schade de HELP tabel gebruikt. De eigenaar heeft bedenkingen ingediend ten aanzien van de berekende grondwaterstandsverlaging en de gebruikte onttrekkingscijfers. Op 17 oktober 2006 heeft de commissie op de bedenkingen gereageerd. Zij heeft geen aanleiding gezien het advies aan te passen en heeft daarop de zaak afgehandeld.

Dordrecht (08.013)

Door droogstand heeft paalrot de houten paalfundering van honderden panden in een aantal oudere stadswijken in Dordrecht aangetast.

De schadebedraagt in de orde van grootte van € 100 miljoen. Een advocatenkantoor heeft namens de Belangenvereniging Funderingsproblematiek (BVFP) in Dordrecht aan GS verzocht om de commissie een onderzoek te laten uitvoeren naar het mogelijke aandeel van grondwateronttrekkingen in het ontstaan van deze schade. In mei 2004 heeft GS de commissie verzocht dit onderzoek uit te voeren.

In het namens BVFP ingediende verzoek is sprake van vermeende schadelijke effecten van grondwaterwinningen in de periode 1985 – 2000, maar ook daarvoor. Paalrot leidt pas na een langere periode tot zichtbare schade aan bebouwing. Beide punten vormden aanleiding om het onderzoek te betrekken op een langere periode. De commissie heeft daarom alle grondwateronttrekkingen vanaf 1950 in beeld gebracht. Hierbij is geconcludeerd dat één winning (Oranjelaan/ Wantijpark) ten behoeve van de drinkwatervoorziening enig effect op de freatische grondwaterstanden ter plaatse van de aangetaste funderingen kan hebben gehad. De door deze winning onttrokken hoeveelheid grondwater bedroeg midden zestiger jaren ca. 5 miljoen m³/jr en is in twee stappen gereduceerd tot ca. 1 miljoen m³/jr, een hoeveelheid die sinds 1993 wordt gewonnen. Hiernaast identificeerde de commissie zeven particuliere winningen die de grondwaterstanden tijdelijk in beperkte mate hebben beïnvloed.

De gezamenlijke omvang van de particuliere winningen in de omgeving van de bebouwing met funderingsschade is sinds de zeventiger jaren gestaag afgenomen tot minder dan 100.000 m³/jr. Het cumulatieve effect op de grondwaterstanden van alle winningen heeft tijdelijk zo'n 5 cm bedragen; sinds midden negentiger jaren is er geen effect meer.

Omdat de schade aan de funderingen het gevolg is van grondwaterstandsverlagingen van meerdere decimeters oordeelde de commissie dat geen sprake kan zijn van een causaal verband tussen funderingsschade en de onderzochte grondwateronttrekkingen.

De commissie heeft haar advies in augustus 2006 verzonden aan het advocatenkantoor van de BVFP en de (rechtsopvolgers van de) vergunninghouders van de acht in het onderzoek nader geanalyseerde winningen. Tegen dit advies zijn geen bedenkingen ingebracht, zodat de taak van de commissie met betrekking tot het verzoek kon worden beëindigd.

NOORD-BRABANT

Lith (10.031)

De commissie ontving een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Lith in verband met droogteschade aan de gewassen en schade door scheurvorming in de gebouwen. De schade wordt toegeschreven aan de grondwateronttrekking te Lith, in combinatie met de grote droogte in de zomer van 2003. Op 14 september heeft de commissie advies uitgebracht waarin zij tot de conclusie komt dat de schade niet kan worden veroorzaakt door de grondwaterwinning Lith. De landbouwpercelen liggen buiten het invloedsgebied van het pompstation. De gemelde schade aan de gebouwen vindt plaats sinds 2003 en aangezien het pompstation sinds 1999 een zelfde hoeveelheid grondwater onttrekt, heeft de zakkingschade geen causaal verband met de grondwateronttrekking bij pompstation Lith. Tegen het advies zijn geen be-

denkingen ontvangen en daarop heeft de commissie de zaak op 17 oktober 2006 afgehandeld.

LIMBURG

Maastricht (11.004)

Op 13 november 2006 bracht de commissie een advies uit met betrekking tot het verzoek om onderzoek van de eigenaar van een land- en tuinbouwbedrijf in het Jekerdal te Maastricht in verband met vermeende droogteschade en droogstand van een waterput. De oorzaak zou de grondwateronttrekking ten behoeve van de groevebemaling door ENCI BV zijn.

Uit een modelberekening door Royal Haskoning blijkt dat de grondwaterstand verlaagd is met 15 cm op de lagere gedeelten tot 50 cm op de hogere gedeelten van de betreffende percelen. Alterra heeft in opdracht van de commissie de betreffende percelen, ca. 1,5 hectare, gekarteerd. De commissie heeft geconcludeerd dat de bemaling ten behoeve van de groeve opbrengst-derving heeft veroorzaakt en heeft deze berekend. De waterput is volgens de commissie niet onbruikbaar geworden door een waterstandsverlaging van 0,5 meter. Tegen het advies zijn geen bedenkingen ingebracht. Daarop heeft de commissie de zaak per 13 december 2006 afgehandeld.

De 19 projecten die in de verslagperiode nog in behandeling zijn worden in dit hoofdstuk belicht.

FRIESLAND

Terwisscha (02.003)

In 2004 zijn er 44 verzoeken om onderzoek in handen gesteld van de commissie. In 2005 zijn hier nog 8 verzoeken bijgekomen. De verzoeken hebben deels betrekking op een herziening van de bestaande schaderegeling. Het overgrote deel betreft nieuwe verzoeken om onderzoek. Uit hydrologisch onderzoek zou blijken dat het invloedsgebied van de grondwateronttrekking groter is dan ten grondslag ligt aan de bestaande schaderegeling. Gezien de grote verschillen in uitkomsten, heeft de commissie de Dienst Landelijk Gebied, regio noord, opdracht gegeven op basis van alle uitgevoerde hydrologische onderzoeken te komen tot het meest aannemelijk invloedsgebied. Geconcludeerd is dat het door Witteveen + Bos berekende verlagingenpatroon het meest aannemelijk is, met dien verstande dat de verlagingen in de winter 25% kleiner zijn dan in de zomer. Naar aanleiding van de bespreking met partijen op 6 oktober 2005 bleek het, op verzoek van de landbouw, nog wenselijk het resultaat te toetsen aan een 6-tal gegevensbronnen.

Op 4 mei 2006 is een tweede bespreking geweest tussen vertegenwoordigers van de landbouw, van de onttrekker en het secretariaat van de commissie. Het onderwerp van bespreking was de opgestelde "Notitie Terwisscha ten behoeve van bespreking d.d. 4 mei 2006". In het kader van de opgestelde notitie is het wenselijk gevonden om een beperkte tijdreeksanalyse door het Kiwa te laten uitvoeren. Het resultaat van de toetsing en de tijdreeksanalyse heeft geleid tot het voorstel om het verlagingenpatroon van Witteveen + Bos in noordwestelijke richting enigszins aan te passen. Door de landbouw zijn in die bespreking nieuwe geologische gegevens aangereikt. Voorts bleek de landbouw van mening dat verlagingen van de grondwaterstand die volgen uit tijdreeksanalyse beter met de werkelijkheid overeenstemmen dan het (aangepaste) verlagingenpatroon van W+B. Ook een eigen analyse van grondwaterstanden zou hierbij aansluiten.

Ingevolge gemaakte afspraken heeft het secretariaat in een brief d.d. 23 mei 2006 de positie van de commissie toegelicht en partijen verzocht alle beschikbare en relevante informatie aan te reiken en heeft zij voorts toegezegd te komen tot een definitief verlagingenpatroon. Door partijen zijn naar aanleiding van deze brief geen nieuwe gegevens aangereikt. In een tweede brief d.d. 22 juni 2006 heeft het secretariaat dit vastgesteld en heeft zij haar onderzoek op basis van het alsdan bekende vervolgd.

Op 13 november 2006 is een bespreking belegd onder leiding van de burgemeester van Ooststellingwerf, om het overleg in het kader van het Integraal Onderzoek Terwisscha weer nieuw leven in te blazen. Vanwege de nauwe verwantschap tussen een schaderegeling op een nieuwe locatie en de tot stand te brengen schaderegeling op de oude locatie zijn beide zaken (integraal onderzoek en schaderegeling huidige winplaats) niet van elkaar te scheiden. In het overleg is een procedurele afspraak gemaakt. Het secretariaat komt, zoals eerder toegezegd, met een definitief verlagingenpatroon.

De vertegenwoordigers van de landbouw zijn in het gesprek uitgenodigd te komen met relevante vraag - of geschilpunten, ook voor zover deze het vervolgtraject betreffen. Door de landbouw zijn deze punten in een brief verwoord d.d. 22 november 2006.

Noord-Bergum (02.004)

In januari 2005 zijn ongeveer 100 verzoeken om onderzoek in handen gesteld van de commissie, in vervolg op het verzoek om onderzoek van november 2004. Wegens vermindering van de grondwateronttrekking heeft de onttrekker de landbouwers een nieuwe schaderegeling voorgelegd, zoals die door de provinciale Schadecommissie Fryslan is voorgesteld op basis van onderzoek van Witteveen+Bos. De verzoeken om onderzoek dragen dan ook het karakter van bedenkingen. In de bedenkingen staan de nieuwe freatische verlagingen en de freatische grondwaterstand centraal. De commissie wil zich dan ook eerst hierover een mening vormen, alvorens tot een feitelijke beoordeling van de bedenkingen kan worden overgegaan

De commissie heeft haar onderzoek naar de omvang van de verlagingen opgeschort. De reden is de volgende. Door TNO wordt gewerkt aan een nieuw grondwatermodel voor heel Noord Nederland. Dit wordt begeleid door een consortium waarin vele instanties zitten. Om enkele te noemen: Tauw, Alterra, Royal Haskoning, provincie Friesland en de onttrekker. In dit model wordt de grondwateronttrekking opgenomen cq verbeterd. Ook wordt er een module ingebouwd om beter om te kunnen gaan met het verschijnsel van schijngrondwaterspiegels. Aan het eind van het verslagjaar was het model nog niet klaar.

OVERIJSEL

Wijhe (Boerhaar) (04.018)

In december 2006 ontving de commissie een verzoek om onderzoek. Het verzoek betreft een gezamenlijk verzoek van de onttrekker en een 2-tal belanghebbenden. In 1995 heeft de voorganger van de commissie, de Technische Commissie Grondwaterbeheer, advies uitgebracht. Dit naar aanleiding van een verzoek om onderzoek destijds. Belanghebbenden hebben zich niet kunnen verenigen met de conclusie in het advies dat zij geen schade ondervinden van de grondwateronttrekking te Wijhe. Uiteindelijk hebben zij in 2005 de onttrekker in rechte betrokken. Naar aanleiding van deze procedure is overleg op gang gekomen tussen de onttrekker en de belanghebbenden. Tevens is door een evaluatie van de effecten van de onttrekking enige nieuwe informatie beschikbaar gekomen, die mogelijk zou kunnen leiden tot een andere beantwoording van de vraag of schade aan het gewas geleden is. De vraag aan de commissie is zich over de kwestie te buigen en advies uit te brengen. Een advies zou wellicht aanleiding kunnen geven voor een minnelijke oplossing en bovendien, zo stellen verzoekers, pleegt de rechtbank aan de adviezen van de commissie veel waarde te hechten.

Weerselo (Lemselo) (04.020)

In augustus 2001 heeft de Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie namens de betrokken rechthebbenden in de omgeving van Weerselo een verzoek om onderzoek ingediend naar gewas- en veedrenkschade. Het betreft

een verzoek om herziening van de schaderegeling uit 1972.

De basis voor de berekeningen is het grondwatermodel voor het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel, dat in 2004 beschikbaar is gekomen. Aan de hand van de door het model berekende grondwaterstanden en verlagingen, en de bodemgesteldheid heeft het secretariaat de opbrengstdepressies per vlak berekend. Naar aanleiding van de uitkomsten is bij de werkgroep twijfel ontstaan over de stijghoogte van een binnen het invloedsgebied gelegen peilbuis. Daarom is eind 2006 aan Alterra opdracht gegeven om rondom de betreffende peilbuis een raaienkartering uit te voeren, waarbij de huidige grondwaterstand in termen van GHG, GVG en GLG wordt vastgelegd.

Holten (04.023)

In juli 2005 ontving de commissie het verzoek om de schaderegeling Holten te herzien. Het invloedsgebied van de waterwinning Holten heeft een overlap met de aangrenzende winningen. Evenals bij Weerselo heeft de commissie de gegevens van het grondwatermodel van het Waterschap Regge en Dinkel beoordeeld op haar bruikbaarheid. Echter, het invloedsgebied van de winning Holten ligt deels buiten het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel, waardoor de modelgegevens in het westelijk deel van het invloedsgebied minder betrouwbaar zijn. De commissie onderzoekt mogelijke andere gegevensbronnen.

GELDERLAND

Neder-Betuwe (05.018)

Eind 2004 ontving de commissie van GS het verzoek om onderzoek van een woningeigenaar in Echteld, gemeente Neder-Betuwe. Scheurvorming in de woning zou verband houden met bronbemalingen in de omgeving ten behoeve van het bouwrijp maken van het bedrijvenpark Medel te Tiel. Eind 2005 en begin 2006 zijn drie nagekomen verzoeken ontvangen.

Op het bedrijvenpark is sprake geweest van gefaseerde lang - en kortduurende bronbemaling op verschillende locaties. Tijdens een veldbezoek kreeg het secretariaat de indruk dat er nog bronbemaling plaatsvond. In dat geval wordt het zinnig geacht nog grondwaterstanden te meten voor het bepalen van de causaliteit. Dit temeer omdat zeer weinig gegevens zijn gemeten. De provincie heeft toegezegd alert te zijn op het verrichten van metingen mede in verband met behandeling van een alsnog ingediende vergunningaanvraag voor de bronbemalingen.

Op 1 februari 2006 en 8 januari 2007 zijn twee van de vier verzoeken om onderzoek ingetrokken met als reden dat de woningen gezamenlijk zijn aangekocht door de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel. Momenteel is de commissie in afwachting van berichtgeving over de eventuele aankoop van de andere twee woningen.

Epe (05.020)

De eigenaar van een kampeerboerderij heeft een verzoek om onderzoek ingediend in verband met het optreden van grondwateroverlast. In de kelder van een bedrijfspand staat, sinds enkele jaren, geregeld grondwater. Eén van de mogelijke oorzaken is de infiltratie van elders onttrokken grondwater. Verder zou de wateroverlast mogelijk zijn ontstaan door de infiltratie van

beekwater door Vitens en waterschap Veluwe. Ook de anti-verdrogingsmaatregelen ten behoeve van het Wisselse Veen van het Geldersch Landschap zouden een oorzaak kunnen zijn. De provincie Gelderland heeft de commissie verzocht om een onderzoek in te stellen omtrent het oorzakelijk verband tussen de verschillende mogelijke oorzaken en de vermeende wateroverlast. De commissie heeft de benodigde informatie opgevraagd en is bezig aan de analyse van de problematiek.

UTRECHT

Woudenberg (06.004)

Eind 2006 heeft de commissie een verzoek om onderzoek ontvangen van een landbouwer in Woudenberg. De opbrengstvermindering op zijn landbouwpercelen zouden veroorzaakt worden door de grondwateronttrekking op pompstation Woudenberg. Aan de betrokken partijen is verzocht om de relevante informatie aan de commissie te verstrekken.

ZUID-HOLLAND

Rotterdam (08.011)

De Bewoners Vereniging Bovendijk en Overschiese Kleiweg (BVBO) te Rotterdam heeft verzocht om onderzoek door de commissie. Een soortgelijk verzoek is gedaan door Gemeente Rotterdam. De verzoeken hebben betrekking op vermeende schade aan woningen als gevolg van de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van de Hoge Snelheidslijn (HSL) te Rotterdam.

Het onderling overleg tussen partijen is voortgezet. Van de BVBO is vernomen dat met een groot aantal eigenaren inmiddels een regeling is getroffen, ieder op basis van voor hem of haar moverende reden. De commissie wacht op de einduitkomst van het onderling overleg.

Alphen a/d Rijn (08.014)

De eigenaar van een woning heeft, in verband met opgetreden schade aan zijn woning, verzocht om onderzoek door de commissie. De schade zou veroorzaakt zijn door onttrekken van grondwater ten behoeve van de nieuwbouw van het appartementen- en theaterbioscoopcomplex Stadshart te Alphen aan den Rijn. Aan de betrokken partijen is verzocht om de relevante informatie aan de commissie te verstrekken.

ZEELAND

Ritthem (09.005)

In november 2006 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van de Zuidelijke Land – en Tuinbouworganisatie (ZLTO), ingediend namens een belanghebbende. Belanghebbende is van mening dat hij schade aan zijn loods heeft ondervonden als gevolg van een bronbemaling in 2002 en 2003 ten behoeve van de uitbreiding van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Walcheren te Ritthem in opdracht van het Waterschap Zeeuwse Eilanden. Partijen hebben getracht in onderling overleg tot een vergelijk te komen. Dit is niet gelukt. De vraag aan de commissie is voorgelegd of het inderdaad zo is, dat

de schade aan de vloer, langsgevels en kopgevels veroorzaakt is door de bronbemaling.

NOORD-BRABANT

Oosterhout (10.023)

In 1999 en 2006 ontving de commissie vier verzoeken om onderzoek inzake gewas- en veedrenkschade van in totaal 66 landbouwers. Het onderzoek heeft zich gericht op de invloedsgebieden van de grondwateronttrekkingen te Oosterhout en Dorst. In overleg met de onttrekker is gekozen om de beschikbare modelverlagingen te toetsen met een tijdreeksanalyse. Dit onderzoek is door Aeolis uitgevoerd. De uitkomsten hebben echter een beperkte reikwijdte. Een robuuste toetsing van de uitkomsten van het model is niet mogelijk gebleken. Besloten is daarop tot een bodemkundig-hydrologische kartering in raaien door Alterra. Op grond van de resultaten van dit onderzoek zijn door de commissie met de nodige inspanning de invloedsgebieden van Oosterhout en Dorst voorlopig bepaald.

Vervolgens is voor het bodemkundig-waterhuishoudkundig in kaart brengen van het voorlopig vastgestelde invloedsgebied gekozen voor de bij Alterra nieuw ontwikkelde methodiek. Bij deze nieuwe methodiek worden beschikbare grondwaterstanden ruimtelijk vertaald met behulp van statistische methoden en hoogtegegevens.

De huidige situatie (met de invloed van de grondwateronttrekkingen) is met de gevolgde methodiek goed in kaart gebracht. Het voorlopig vastgestelde invloedsgebied bleek evenwel niet goed inpasbaar. De commissie heeft Alterra daarom opdracht gegeven om aanvullend de mogelijkheden te onderzoeken om met dezelfde methodiek de grondwaterstanden tijdens de zogenaamde COLN-periode (jaren '50) in kaart te brengen teneinde een beeld te krijgen van de situatie zonder grondwateronttrekkingen. Met deze laatste actie waren naar de mening van de commissie de onderzoeksmogelijkheden uitgeput. Gezien de complexe bodemopbouw is een geheel nieuwe modelberekening niet overwogen.

Met de resultaten van genoemde onderzoeken is de commissie tot een freatisch verlagingenpatroon gekomen. De commissie vond het wenselijk om met partijen dit verlagingenpatroon te bespreken. Tijdens het eerst overleg heeft de CDG de totstandkoming van het freatisch verlagingenpatroon toegelicht. Omdat de schadelijdende partij vraagtekens had bij de grootte van de verlagingen als gevolg van de grondwateronttrekkingen, heeft de CDG een aanvullende peilbuisanalyse uitgevoerd. Deze is tijdens het tweede overleg besproken. Geconcludeerd is dat de peilbuisanalyse het vastgestelde freatische verlagingenpatroon bevestigt. Het verloop van de grondwaterstanden laat periodiek relatief hoge en lage standen zien, die evenwel geen relatie hebben met de onttrekkingen, maar tot stand zijn gekomen door verschillen in weersomstandigheden.

Met partijen is afgesproken om het onderzoek van de commissie voort te zetten op basis van het vastgestelde freatisch verlagingenpatroon. Aan het einde van het verslagjaar zijn de schadeberekeningen in een ver gevorderd stadium. De commissie zal naar verwachting begin 2007 advies aan partijen uitbrengen.

**Budel
(10.026)**

Ten behoeve van het onderzoek naar landbouwschade als gevolg van meerdere grondwateronttrekkingen te Budel en omgeving heeft NITG-TNO aanvullend verlagingsberekeningen uitgevoerd op basis van het zogenaamde "Waterdoelen-model". Verder heeft Alterra een verkennend bodemkundig-hydrologisch onderzoek langs een aantal raaien uitgevoerd in het invloedsgebied. De commissie heeft met behulp van de resultaten van genoemde onderzoeken haar onderzoek vervolgd.

**Boxmeer
(10.027)**

In oktober 2006 ontving de commissie het verzoek om de opbrengstschade per bedrijf te Boxmeer te berekenen. Ingenieursbureau Tauw te Deventer heeft in opdracht van de rechtbank een modelonderzoek uitgevoerd naar de verlagingen als gevolg van de grondwateronttrekking door Brabant Water in Boxmeer. Dit onderzoek is begin 2004 afgerond. Vervolgens hebben partijen geruime tijd overleg gevoerd over de uitgangspunten voor een berekening van de opbrengstschade per landbouwer. Recent hebben zij overeenstemming bereikt over deze uitgangspunten. De CDG heeft hierbij een belangrijke bemiddelende rol gespeeld. Op basis de "Uitgangspunten berekening schade Boxmeer, d.d. 13 april 2005" zal de commissie de schadeberekening per bedrijf uitvoeren. Hiervoor heeft de commissie naast de hydrologische gegevens uit het modelonderzoek door Tauw bodemkundige gegevens van het schadegebied nodig. Voor een bodemkundige kartering van het schadegebied is Alterra aan het einde van het verslagjaar gevraagd hiervoor een offerte uit te brengen.

**Vierlingsbeek
(10.028)**

In het voorjaar van 2002 hebben ongeveer 20 grondgebruikers in de omgeving van het pompstation Vierlingsbeek zich schriftelijk tot de onttrekker gewend met het verzoek om te komen tot een herziening van de droogteschaderegeling. Als gevolg daarvan is overleg opgestart tussen partijen. Vanaf het begin is de commissie op verzoek van partijen bij het overleg van deze werkgroep betrokken. In april 2003 is het formele verzoek van de provincie ontvangen.

De onttrekker heeft in de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de verlaging met behulp van tijdreeksanalyse met als resultaat een nieuw verlagingspatroon voor de winning Vierlingsbeek. Dit verlagingspatroon is eerst in de werkgroep besproken en vervolgens aan de streek gepresenteerd. Het nieuwe verlagingspatroon is uitgangspunt voor een herziene schaderegeling.

Vanwege tijdelijke onderbezetting van het secretariaat heeft het project tot en met het verslagjaar stil gelegen. De oorzaak was voornamelijk gelegen in de reorganisatie van onze Dienst, vanwege de krimpoperatie van de Rijks-overheid. De werkgroep is hierover geïnformeerd. De commissie zal haar onderzoek naar verwachting begin 2007 hervatten.

**Bladel
(10.032)**

Namens een belanghebbende is door de Stichting Rechtsbijstand verzocht om onderzoek door de commissie. Belanghebbende heeft schade aan haar woning als gevolg van een grondwateronttrekking in de omgeving van haar huis. De onttrekker heeft in mei 2005 de commissie bericht dat zijn verzekeringsmaatschappij in overleg is met belanghebbende inzake compensatie

van de schade. Daarop heeft de commissie tot nader order haar onderzoek opgeschort en nadat door belanghebbende is aangegeven het niet eens te zijn met het door de verzekeraar vastgestelde schadebedrag, heeft de commissie het onderzoek vervolgd.

Aangezien partijen over een schadevergoeding aan het onderhandelen zijn geweest, beschouwt de commissie de causaliteit als vaststaand. Zij heeft dan ook verzocht om de onderbouwing van de door partijen verschillende aangegeven schadebedragen, ook omdat de bedragen niet in verhouding staan tot een heel nieuw onderzoek (1400 euro bouwbedrijf versus 3500 euro eigenares).

's-Hertogenbosch (10.034)

De eigenaar van een woning heeft, in verband met opgetreden schade aan zijn woning en garage verzocht om onderzoek door de commissie. Gedeputeerde staten van Noord Brabant hebben dit verzoek in juli 2005 in handen gesteld van de commissie. De schade zou veroorzaakt zijn door het onttrekken van grondwater ten behoeve van de nieuwbouw van een appartementencomplex. Onderzoek door de commissie heeft uitgewezen dat de grondwaterstand ter plaatse van de woning tijdelijk ca. 2 meter verlaagd is geweest als gevolg van de bronbemaling ten behoeve van het nieuwbouwcomplex. Omdat er zakkingsgevoelige lagen aanwezig waren onder de woning en de garage, is niet uit te sluiten dat er een verschilzakking is opgetreden en er ernstige schade en scheurvorming aan de woning is ontstaan. Het eindadvies is aan het einde van het verslagjaar nog niet definitief.

Uden (10.035)

In november 2005 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van een belanghebbende naar schade aan zijn woning als gevolg van een bronbemaling aan de Heinsbergenstraat te Uden. In de zomer van 2006 ontving de commissie het bericht dat de ontstane schade ernstiger vormen aan het aannemen was. Daarop heeft de commissie ABT ingeschakeld.

ABT heeft een waterpasmeting gedaan en eventuele oorzaken van de verzakking van de hoek van de woning ter plaatse onderzocht, waaronder een boring tot 2 meter. Hieruit bleek dat de woning verzakt was, maar de oorzaak was onbekend. Daarop heeft de eigenaar 3 sonderingen met kleefmeting bij de woning laten opnemen. Hieruit bleek dat er onder de woning een uitwig bestaat van een dikke laag klei of leem. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de ligging nabij een breuk.

De bronbemaling had een verlaging veroorzaakt van minimaal 2 meter ter plaatse van de woning. Dit heeft de commissie berekend met het programma Mwell en geverifieerd met een aantal peilbuisgegevens. Aan het einde van het verslagjaar was het advies van de commissie nog niet definitief.

Vinkel (10.036)

De commissie ontving in december 2005 een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Vinkel naar droogteschade aan zijn asperges. De schade wordt toegeschreven aan de tijdelijke bronbemaling ten behoeve van de aanleg van een fietstunnel onder de A50. De commissie heeft gegevens opgevraagd bij partijen. Na herhaaldelijk vragen is van de schadeveroorzakende partij aan het einde van het verslagjaar nog geen informatie ontvangen.

OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN 2006

Projectnaam	project-nummer	nummer verzoek	aantal belanghebbenden	soort schade*)	datum ontvangst	datum advies	datum hoorzitting	datum eindbericht	opm. **)
Friesland									
Terwisscha	02.003	01	36	L	01-12-04				
		02	8	L	03-01-05				
		03	5	L	03-02-05				
		04	2	L	17-03-05				
		05	1	L	04-05-05				
Noord-Bergum	02.004	01	1	L	01-12-04				
		02	ca. 100	L	25-01-05				
Drenthe									
Emmen	03.004	16	1	L	28-10-04	30-08-05		01-05-06	
Overijssel									
Wijhe (Boerhaar)	04.018	01	1	L	21-12-06				
Weerselo (Lemselo)	04.020	01	ca 50	L	12-10-01				
Holten	04.023	01	div.	L	28-07-05				
Gelderland									
Apeldoorn (Amersfoortseweg)	05.007	01	1	B	16-08-99	16-08-06		11-12-06	
Apeldoorn (Schalterberg)	05.008	01	1	B	16-08-99	-		25-07-06	
Oldebroek (Wezep)/Epe	05.009	01	1	B	16-08-99	04-05-06		07-06-06	
Rheden/Rozendaal	05.010	01	1	B	16-08-99	18-05-06		19-06-07	
Neder-Betuwe	05.018	01	1	G	21-12-04				
		02	1	G	02-11-05				
		03	1	G	09-12-05				
		04	1	G	05-01-06				
Epe	05.020	01	1	W	09-12-05				I
Utrecht									
Woudenberg	06.004	01	1	L	26-10-06				
Zuid-Holland									
Lexmond	08.010	01	1	L	15-01-04	13-07-06		17-10-06	
Rotterdam (HSL-zuid)	08.011	01	groot aantal	G	11-03-04				
	08.011	02	groot aantal	G	12-03-04				
Dordrecht	08.013	01	groot aantal	G	01-06-04	16-08-06		16-10-08	
Alphen a/d Rijn	08.014	01	1	G	18-03-05				
Zeeland									
Ritthem	09.005	01	1	G	24-11-06				
Noord-Brabant									
Oosterhout	10.023	01	64	L	07-04-99				
		02	1	L	18-11-99				
Budel	10.026	01	86	L	28-02-00				
		02	2	L	26-09-01				
Boxmeer	10.027	01	groot aantal	L	03-10-06				
Vierlingsbeek	10.028	01	20	L	23-04-03				
Lith	10.031	01	1	L+G	27-04-04	14-09-06		17-10-06	
Bladel	10.032	01	1	G	24-01-05				
's Hertogenbosch	10.034	01	1	G	15-07-05				
Uden	10.035	01	1	G	16-11-05				
Vinkel	10.036	01	1	L	06-12-05				
Limburg									
Maastricht (Enci)	11.004	01	1	L	10-05-04	13-11-06		13-12-06	

*) Voor een project kunnen meerdere verzoeken om onderzoek ingediend worden door verschillende belanghebbenden.

Binnen een project krijgen verzoeken op volgorde van binnenkomst een nummer.

**) L = Landbouwschade; G = Gebouwschade; W = Wateroverlast; N = Natuurschade; B = Bosschade; S = Sanering.

**) I = Ingetrokken; D= Dossier gesloten.

OVERZICHTSKAART VAN DE PROJECTEN IN 2006

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5

Postbus 20021

3502 LA Utrecht

tel: 030-275 66 00

fax: 030-275 69 99